

Et si in conviviis ordo seniorum et dignitatum servandus^a est, quanto magis in aeccle- 796
sia Christi?

Sit clerus in habitu honestatis et vultu constantiae; et in voce moderata can-
tantes, magis Deo placere nitentes quam hominibus. Exaltatio inmoderata^b vocis^c 1. Thess. 2, 4.
5 iactantis^d signum est; sed omnia in humilitate et honestate fiant. Et non dispiciant
Romanos discere ordines; quatinus, caput aecclesiarum Christi secundum facultatem
virium imitantes, benedictionem^e a beato Petro principe apostolorum, quem dominus
noster Iesus Christus caput electi sibi gregis statuit, habere mereantur aeternam^f.
Sicut apes^g sapientissima¹, omnia, quae honestatis sunt, discendo probate; et quae Cf. ib. 5, 21.
10 optima esse videntur eligendo^h retinete.

Praevideatⁱ sancta sollertia^k tua magistros pueris, clero^l segregentur separatim^m
more^{n 2} illorum, qui^o libros legant, qui cantilene inserviant, qui scribendi studio
deputentur. Habeas et singulis his ordinibus magistros suos³, ne, vacantes^p otio,
vagi discurrant per loca vel inanes^q exerceant ludos⁴ vel aliis mancipientur ineptiis.
15 Haec omnia^r sollertissima^s, fili^t karissime, tua^u consideret providentia; quatinus in
sede principali gentis nostrae totius bonitatis et eruditionis fons inveniatur, et^v ex eo
sitiens viator^w vel aecclesiasticae discipline amator^x, quicquid desideret^y anima sua
haurire valeat. Habetis^z me devotissimum in his omnibus, licet in peregrinis⁵ habi-
tantem adiutorem.

20 Consideret quoque tua diligentissima in elemosinis^a pietas, ubi xenodochia^b, id
est hospitalia, fieri iubeas, in quibus sit cotidiana^c pauperum et peregrinorum susceptio;
et^d ex nostris substantiis habeant solatia^e.

Ecce ego duplici^f fatigatus molestia, id est senectute et infirmitate^g. Et forte
adpropinquat dies metuendus, quo^g conteratur hydria super fontem et recurat vitta^h Eccl. 12, 6.
25 aurea⁷; revertatur pulvis in terram suam, spiritus ad Deum, qui dedit illum. Et valde ib. 7.
timidus pavesco, quo examineⁱ tunc iudicandus sit. Tu, fili fidelissime, labora pro
anima patris tui, sive nunc in hoc pulvere morantis^k, sive tunc in iudicium properan-
tis; ut requiem habeat vel etiam veniam peccatorum suorum; ut maculae, quae^l ad-
heserunt illi ex hac lutulenta habitatione corpusculi, fraterna intercessione abluantur.

30 Sed et post hanc conscriptionem^m animae meae etiam omnes filios meos, fratres
et amicos — sive qui mecum sunt in peregrinatione, sive qui tecum versariⁿ videntur
in patria — tuae commendo^o diligentissime fidelitati, ut habeas illos quasi proprios
et non extraneos. Ad te respiciant omnes, in te gaudeant, in te consolationem^p habeant,
te honorent quasi patrem. Tu illos ama quasi filios, ut sit una pax omnium et con-
35 cordia in karitate Christi. Qui vos omnes in sua magna pietate et misericordia caelesti
benedictione abundare faciat^d, protegat^q, regat, atque gubernet^r, et in omni bonitate

^a) servanda A, S, C, Ca. ^b) Exalta inmoderatio C. ^c) voces S. ^d) iactantia S. ^e) et
add. S. ^f) aeterna Ca. ^g) apes corr. in apis A 2. ^h) elegendo S. ⁱ) Praevide ad C. ^k) sollertio S.
^l) cleros C. ^m) separentur C. ⁿ) ore S. ^o) quando S. ^p) vagantes C. ^q) inantes S. ^r) et
40 add. A, S, C. ^s) sollertissimus C; sollertissime Ca. ^t) filii S. ^u) om. S. ^v) ut A 1*, C, Ca.
^w) fiat S. ^x) amator S. ^y) desiderat S; desideraret Ca. ^z) Habetis — adiutorem om. C, Ca.
^a) aelemosinis S. ^b) xenodochia S; xenochia C; xenedochia Ca. ^c) cottidiana S; quotidiana A 1*.
^d) et ex — abundare faciat om. C, Ca. ^e) om. A. ^f) duplici A 2. ^g) qui S. ^h) ficta S. ⁱ) exa-
minet S. ^k) morantis scripsit J. pro mortis A, S. ^l) qui S. ^m) conscriptione S. ⁿ) versare S.
45 ^o) conmento S. ^p) consolatione S. ^q) Omnipotens dominus te semper hic et ubique protegat C, Ca.
^r) custodiat C, Ca, qui his verbis finem faciunt epistolae.

1) Cf. infra ep. 272, V. S. Willibr. c. 4 p. 43 ed. Jaffé: ceu prudentissima apes; de apibus Adv. Felicem l. III c. 3 (Opp. I, 814). 2) classes, ordines, cf. Corn. Nep. Iph. c. 2. HOLDER-E. 3) ut omnes classes simul doceantur. 4) Cf. infra ep. 250: non inanes sequentes ludos. 5) i. e. in Francia.
50 6) Cf. infra ep. 146: infirmitas me fatigatum habet; 249: in diebus senectutis et infirmitatis meae.
7) Cf. Commentar. in Ecclesiast. c. 12 (Opp. I, 445): per metaphoram mortis aenigmata sunt.